

UNGKULTURDIALOG

**Demokrati + Barn och Ungdomskultur
i Västra Götalandsregionen.**

Januari – Juni 2007

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROJEKTET UNGKULTURDIALOG.....	3
BAKGRUND	3
INFLYTANDEPROCESSEN	4
REFERENSGRUPPER:	5
DISKUSSIONERNA	6
KULTUR?	7
<i>Kultur är den fria människans sätt att uttrycka sig...</i>	7
KONST OCH KULTUR AV HÖG KVALITET?	8
<i>Skolan: Jag tror att om man får en chans att uppskatta kultur då uppskattar man kultur...</i>	8
<i>Fritiden: Det är ju inte det att man inte vill...</i>	9
<i>Man behöver introduceras till kultur om man inte får det hemma borde skolan göra det. Man är rädd för det okända...</i>	9
EGET SKAPANDE?	10
<i>Skolan: De ritar bara färdigt den bild som man håller på med och det är inte så kul...</i>	11
<i>Fritid: Sporter, det är lätt att hitta. Kultur är svårare, svårare att komma in i...</i>	12
INFLYTANDE?	12
<i>Det skall vara lika mycket värt att tycka något oavsett om man är ung eller gammal...</i>	13
LIKA MÖJLIGHETER?	14
<i>Du kan ju alltid börja att leta på gula sidorna...</i>	15
<i>Vad gör ni här, är ni verkligen intresserade av konst?</i>	15
<i>Är det så att killar verkligen inte tycker om att rida?</i>	15
<i>Det finns ingenstans att vara...</i>	16
<i>Det borde nästan vara gratis...</i>	16
<i>Kollektivtrafiken är urkass...</i>	17
SAMMANFATTNING.....	17

Projektet Ungkulturdialog

Under 6 månader, från januari fram till juni 2007 har det pågått ett demokratiprojekt där barn och ungdomar från hela Västra Götaland har deltagit. Projektet heter **Ungkulturdialog** och startats och drivs av Västra Götalandsregionen. Projektet **Ungkulturdialog** är en del av en process som skall mynna ut i ett handlingsprogram för barn och ungas kultur och fritid i Västra Götalandsregionen. En handlingsprogram som handlar om ungas rätt till olika kultur- och fritidsverksamheter.

I september 2006 bildades det en arbetsgrupp bestående av regionala och kommunala politiker som då påbörjade arbetet med att ta fram ett handlingsprogram. Det stod klart från början att detta arbete skulle ske i nära dialog med barn och unga i regionen. För detta syfte startades projektet **Ungkulturdialog**.

En webbsida skapades som plattform för dialogen och referensgrupper bildades i hela regionen bestående av barn och ungdomar. Grupperna finns utspridda i hela regionen och där finns unga med olika bakgrund och med olika intressen. Tillsammans med grupperna har vi diskuterat möjligheterna att delta och utöva i kultur och fritidsaktiviteter. I denna rapport vill vi beskriva diskussionerna vi har haft med barn och ungdomar och de slutsatser vi tillsammans har dragit.

Bakgrund

I dagens globala kunskapssamhälle spelar kultur och kreativa miljöer en allt större roll. Det handlar om att få möjligheten skapa verktyg för att utforska världen och sin närmiljö och uttrycka det i någon form. Detta är viktigt för både individens lärande och samhällets utveckling. De unga är de som ska förvalta och utveckla detta samhälle. Men det finns mycket som kan förbättras vad gäller barn och ungdomars tillgänglighet till kultur och fritidsverksamheter. Detta fastslog inte minst den statliga utredningen om barn och ungas kultur med titeln ”Det ser lite olika ut” som blev färdig 2006. Utredningen slog fast att tillgängligheten till kulturutbud ser just lite olika ut för barn och unga i landet. Att alla inte har samma möjligheter att ta del av olika slags kulturutbud. Att alla inte har samma möjlighet att själv få skapa. Olika kulturella uttryck och aktiviteter som inte anses fina nog får inte stöd eller finns tillgängliga. Utredningen slog också fast att barn och unga har få möjligheter att

själva formulera vad de vill. Vad tycker de om de kultur- och fritidsaktiviteter de har tillgång till? Vad saknas? Vad skulle de själva vilja göra?

Det handlar alltså om kultur på skolan och på fritiden. Det handlar om vilka möjligheter man har att kunna se teaterföreställningar och filmer och om möjligheten att själv få spela musik och teater. Om att skapa egen film. Det handlar om att få redskap för att undersöka vem man är. Och undersöka vilken plats man har i världen. Och om att undersöka världen.

Västra Götalandsregionen vill med utgångspunkt i FN:s barnkonvention skapa en region där barnens bästa ska vägleda verksamheten. I kulturpolitiska visionen står det ”Vi lägger särskilt vikt vid barn och ungdomars delaktighet i kulturlivet...det handlar om att stödja ungas lust till eget skapande och att ge dem möjligheter att på andra sätt och på egna villkor ta del av kulturlivet.” För att förverkliga denna målsättning beslöts det därför att det skulle konkretiseras i ett handlingsprogram för barn och ungas kultur och fritid, en handlingsprogram som skulle skapas tillsammans med barn och ungdomar i Västra Götalandsregionen.

Målsättningen med Ungkulturdialog var att barn och ungdomar med egna ord skulle beskriva vad de tyckte om de kultur- och fritidsaktiviteter de har tillgång till? Vad saknas? Vad skulle de själva vilja göra? Vad tycker de att ett handlingsprogram för barn och ungas kultur och fritid bör innehålla?

Resultatet skulle bli ett förslag till ett handlingsprogram för barn och ungas fritid och kultur, ett övergripande gemensamt dokument som syftar till att skapa en bättre och tydligare infrastruktur för alla lokala och regionala ambitioner, verksamheter och aktörer.

Inflytandeprocessen

Alla barn och ungdomar i Västra Götalandsregionen hade möjlighet att vara med och diskutera innehållet i handlingsprogrammet genom webbsidan. Där fanns det en enkät som man kunde fylla i och ett forum som var öppet för alla. Men huvudsatsningen var att diskutera kultur- och fritidsfrågor med ett antal referensgrupper i regionen. Under dialog processen träffade vi 100 barn och ungdomar fördelade på 16 referensgrupper. Deltagarna var i åldrarna 4-27 år med olika bakgrund och intressen och grupperna var spridda över hela regionen.

En farhåga vi hade fått med oss av andra i förberedelserna för arbetet med Ungkulturdialog var att det skulle vara svårt att engagera barn och ungdomar i frågorna och i arbetet. Detta visade sig inte vara ett problem. Tvärtom är vår upplevelse att barn och ungdomar gärna vill vara med att diskutera frågor som rör dem och deras vardag med förutsättningen att det är på allvar och att man verkligen har för avsikt att lyssna på vad de har att säga.

Men självklart var diskussionerna olika beroende på var vi var och vilka vi samtalade med. Vi som har arbetat med Ungkulturdialog och träffat de olika grupper har slagits av att det har varit betydligt enklare att föra diskussioner med barn och ungdomar som på skolan eller på sin fritid har erfarenhet av att diskutera med vuxna i demokratiskt fungerande elevråd och föreningar. Vi tyckte också kunna märka en tydlig skillnad på barn och ungdomar som var engagerade i någon form av kulturaktivitet. Där fanns det ett större självförtroende och en annan förmåga att uttrycka sig. Alla diskussionerna har varit bra och intressanta och viktiga för arbetet med handlingsprogrammet.

Referensgrupper:

Programmet om barn och ungas kultur och fritid rör alla barn och unga i Västra Götaland. I regionen finns 461 398 personer som är mellan 0-24 år (regionfakta.com). Vår ambition var att försöka hitta en variation i referensgrupperna, för att på bästa sätt samla in så många olika synpunkter som möjligt, efter de resurser som fanns. Utgångspunkt var att referensgrupperna skulle ha en spridning såväl geografiskt, åldersmässigt, behovs- och intressebaserat. Vi träffade barn och unga i skolan men också i annat engagemang utanför skolan i t.ex. sport och kulturföreningar.

Med varje grupp samtalade vi i drygt 1,5-2 timmar. Diskussionerna var öppna men utgick från fem huvud teman:

- **Vad är kultur?**
- **Vilka möjligheter finns det att ta del av kultur i skolan och på fritiden?**
- **Vilka möjligheter finns det för eget skapande i skolan och på fritiden?**
- **Vilka möjligheter finns det att själv påverka kultur och fritidsutbudet i skolan och på fritiden?**
- **Har alla lika möjligheter att ta del av kultur och fritidsaktiviteter i skolan och på fritiden?**

Ungkulturdialogs referensgrupper:

- Källtorpsbackens förskola, Trollhättan
- Hjortmosseskolans elevkulturråd, Trollhättan
- Ungdomsfullmäktige, Göteborg
- Alegymnasium, tjejgrupp, Ale
- Nätverket Sockerbruket, Lidköping
- Stenungsunds ungdomsgrupp, Stenungsund
- Lagmansgymnasiet, Byggnadstekn. Vara
- Riksgymnasiet, Göteborg
- Ungdomsrådet, Vänersborg
- Tjejgrupp, Biskopsgården, Göteborg
- Helena Westerlunds Skola, Kalv, Svenljunga
- Kannebäcksskolan, Tynnered
- Kafé Parkaden, Borås
- Fritidsgården Huset, Åmål
- Världsarvsförskolan, Vitlyckemuséet, Tanum
- Sverok, Region Väst

- Tre tjejer & tre killar, 5 år
- Sex tjejer & tre killar, 13 -15 år
- Tre tjejer & fyra killar, 13-16 år
- Fem tjejer, 16 -18 år
- Fem tjejer & fyra killar, 15 -20 år
- Två killar och en två tjejer, 20-25 år
- Femton killar, 16-17 år
- Tre tjejer, 15-16 år
- Fyra tjejer & fem killar 16 - 20 år
- Sju tjejer, 13 -16 år
- Tre tjejer & tre killar, 7 - 9 år
- Sex tjejer & fyra killar 12 -16 år
- Tre tjejer & sex killar 16 - 27 år
- Två tjejer & fyra killar, 14 - 18 år
- Två tjejer & tre killar, 2 - 5 år
- Tre tjejer & två killar, 19 - 30 år

Diskussionerna

Kultur?

Kultur är den fria människans sätt att uttrycka sig...

Vad associerar du till när du hör ordet kultur? Med utgångspunkt i denna öppna fråga började vi diskussionen med barnen och ungdomarna. Flera av ungdomarna vi talade med hade ett brett kulturbegrepp, de menade att kultur kunde vara olika länders kulturer, sport, datorer och alla möjliga konst och kultur uttryck. Att kultur är ett sätt att uttrycka sig. Att kultur är allt! Det var framförallt de barn och ungdomar som haft positiva upplevelser av kulturaktiviteter som tyckte detta. Ofta hade de någon förälder eller vän som har lockat dem till musiken, teatern eller bildkonsten.

Kultur är den fria människans sätt att uttrycka sig. Kultur är viktigt uttrycksmässigt. Man skapar någonting av det man tänker och så slänger man ut det i någon slags form.

Jag tycker att kultur är allt, ja livet egentligen. Det kunde vara skönt att ordet inte fanns alls ibland kan jag tycka. Att det kallades något helt annat. Livet. Vi går ut och uppskattar lite liv...

Andra associerade kultur med någonting tråkigt, något som inte angick dem eller som något som var påtvingat från skolan. Det kändes för flera tydligt att det fanns finkultur och annan kultur. Att man som ungdom kanske inte kände sig hemma i finkulturen men att det fanns ungdomskultur som kändes mer angeläget. Det fanns mycket fördomar mot det såkallade finkulturen, något som ofta hade underbyggts av skolans utbud och förhållningssätt till kultur.

Vad är kultur? Allmän bildning, sånt som kanske inte är så jätteroligt. Typ gammal kultur typ teater, muséer, målningar... om skolorna ska iväg på någon slags kultur är det alltid någon teater eller något sånt där som kanske var nytt och populärt för tjugo år sedan som inte vänder sig till dagens ungdomars intressen.

Kultur är nåt som jag aldrig förstått mig på, inget för mig. Det är sånt som man inte tar del av om man inte är tvungen. Kultur låter så tråkigt, inget man går på om man inte vet vad det är.

För var det ju så att bara de fina gick på viss kultur, de rika, adelsmän och det sitter ju fortfarande i.

Konst och kultur av hög kvalitet?

Som barn och ungdom i regionen är möjligheterna att få ta del av konst och kultur av kvalitet varierande. Men vi kan säga att av de vi talat med är de som tycker att de har tillgång till kultur är undantag och många av dem går på något estetiskt program på gymnasiet. Det är ont om kulturarrangemang på skolorna och på fritiden kostar det pengar vilket gör att barn och ungdomar inte har möjlighet att gå på arrangemang.

Tyvärr är det också så att de få kulturarrangemang som man haft i skolan upplevs ofta som dåliga. Att kultur är något som man ska lära sig, inte uppleva. Många har erfarenheter av att gå på museer som inte attraherar, på dåliga teaterpjäser och andra föreställningar. Teater för skolan upplevs ofta av ungdomarna som inställsamma och i deras ord ”barnsliga”.

På fritiden kostar det mycket pengar att ta del av kultur så om man inte har en förälder som kan betala eller gå med, blir det att man är med sina vänner och gör andra saker, ”hänger på stan”.

Att ha haft någon i sin närhet som introducerat kulturens olika uttrycksformer är viktigt. Barn och ungdomar som har positiva upplevelser av kultur berättar att de haft turen att ha en engagerad förälder eller i vissa fall lärare och vänner. Några nämnde också att finns en könsdimension i hur man ser på kultur. Killar menade att det inte var lika tillåtet för dem att tycka om teater eller dans.

Här följer några citat om tillgången till kultur i skolan, på fritiden och vikten av att man har någon som kan introducera olika kultur uttryck.

Skolan: Jag tror att om man får en chans att uppskatta kultur då uppskattar man kultur...

På min skola får vi gå på gratis teater och så och det vet jag att många uppskattar för att tidigare har de aldrig varit på teater förut. Jag tror att om man får en chans att uppskatta kultur då uppskattar man kultur.

Vad jag vet var vi på en jättedålig teater en gång vad jag minns fram till nian. Det var i mellanstadiet. Det var egentligen en genrep, de gjorde fel hela tiden och var dåligt. Det var ingen bra första teater upplevelse. Men teater besök efter har blivit bra.

Det är inte så ofta man får gå på något med skolan, någon gång har det väl hänt. På dessa fyra år jag har gått här har jag gått på teater en gång på blå stället. Den var inte så bra för jag kommer inte ihåg vad den handlade om.

Även om vi gör något som hör till ämnet så jobbar vi inte vidare med det sen. Hade det varit något riktigt arbete hade vi ju jobbat vidare med det eller diskuterat det vidare. Det har vi inte gjort. Bara diskuterat hur det var, att man säger att det var roligt.

Jag skulle vilja ha något jättefränt, något experimenterande, mycket basljud, något som är oväntat som man inte anar. De som kommer hit nu är ganska förutsägbara det är samma sak hela tiden. Teatern var för småbarn. Det var inte något som intresserade mig.

Det är ju en helt annan kultur vi får i skolan än vad man får hemma. Hemma i Mölndal där jag bor där finns det mer rock, här är det lite mer finkultur. Det finns mycket föreställningar i Mölndal. Jag skulle vilja ha mer rock i skolan också fast jag är nog rätt ensam om den åsikten här.

En gång per läsår går vi på skolbio tror jag. Men det var ett par år sedan vi var.

Hur kul är det med teater? På teatern där tänker de på vad man ska tycka och sånt eftersom de är framför en publik och framträder och det är därför de anpassar sig efter det. Men en film den ändrar ju sig aldrig vilken publik den än har, 2-åringar, 65-åringar vi ser ju alltid samma våld eller humor så det är lite roligare för filmen skäms inte för vad den visar.

Skolbio finns det på Folkan en gång per termin. Lärarna bestämmer vad vi ska se. Det e typ att alla 9:or kollar på samma, alla 8:or på samma. Sen diskuterar man. Vi fick se 'Crash' den var jävligt bra och verklighetstrogen. Det blev bra diskussioner sen. Man kom på att man hade fördomar själv.

Fritiden: Det är ju inte det att man inte vill...

"Det är ju inte det att man inte vill. Det är så dyrt att gå på riktiga grejer. Typ 300 kr för en teaterbiljett, det går bara inte"

Det finns inte heller några knivskarpa skillnader på popkultur och finkultur, den ena utesluter inte den andra... Håkan Hellström konserten på Liseberg, var en av de bästa kulturupplevelser jag haft, det var för två år sedan. Och så när vi var på naturhistoriska museet i Stockholm, det var så mycket att kolla på, det var så intressant. Museer gillar jag.

"Det finns inget. Jag brukar gå runt på gatorna bara"

Jag tycker att gå runt på Kulturnatta var det bästa kulturupplevelse jag har haft. Men man kan gå runt och se många olika saker, på så mycket roliga olika ställen. Det finns så himla mycket olika saker. Jag gick på lika saker med min mamma.

"Det är inte kul på fritiden. Här finns ingenting. Vi går i skolan mellan åtta och två oftast. Sedan sitter vi vid affären tills vi går hem på kvällen. På vintern och när det är skit kallt hänger man kanske inte lika länge som på sommaren. Men det är det enda vi gör, hänger där på räcket vid affären"

Man behöver introduceras till kultur om man inte får det hemma borde skolan göra det. Man är rädd för det okända...

Man behöver introduceras till kultur om man inte får det hemma borde skolan göra det. Man väljer det som man kan, att man är rädd för det okända. Jag har inte varit på så mycket kultur så man vet inte vad man saknar.

Det har med killrollen att göra. Redan i förskolan lär man sig att man ska röra på sig och inte sitta still. Och redan då lär man sig att i framtiden ska man gilla att hålla på med sport och inte gilla att gå på teater. Det är svårt att ändra på det.

Det är tråkigt med uppdelningen mellan sport och kultur. Man kan ju faktiskt vara fotbollstjej, vara lite galen och tycka om att gå på teater! Man måste få en möjlighet att välja. Det handlar

ju mycket om föräldrarna och vad de gör. Men om man inte har föräldrar som kan introducera en till saker då måste ju skolan göra det.

Min far drog alltid med mig på konstiga filmer, på konsthallen och sysslade mycket med musik så det är väl från honom jag har fått mitt intresse. Röda kvarn har jag väldigt starka minnen av. Ett starkt minne av ett stort träd. Även om jag inte kommer ihåg filmen kommer jag ihåg känslan av att vara där.

Jag är glad att jag har valt estetiskt, det händer mer grejer på vår linje än andra. Vi får ju spelningar, konserter och åker på utflykter och så läser man ämnen i skolan som man tycker är roliga. Vi har väldigt bra lärare. Alla är bra. De är bättre på att lära ut.

Jag har växt upp med kultur runt om mig hos min mamma och hon är lika stor film nerd som jag är så man har växt upp med att kolla på massor av konstiga filmer. Hon lyssnar också väldigt mycket på blues och jazz så jag växte upp med det i bakhuvudet. Jag har växt upp med kultur helt enkelt.

Kultur har funnits hela tiden i min uppväxt. Musik och hela proggsvängen så det har påverkat mig väldigt mycket. Och mina föräldrar har rest mycket. Då har man fått mycket inte bara nöjeskultur. Det har alltid funnits men det är musiken som påverkat mig mest det är klart.

"Där jag växte upp, i Sovjet, blev vi liksom skolade i skolan om kultur... Vi gick mycket på balett och teater. Det var viktigt. Så jag tycker att det var märkligt att det inte alls är så här"

Eget skapande?

Lika viktigt som att få möjlighet att ta del av kultur av kvalitet, är att barn och ungdomar får själva möjligheten att skapa och prova på olika kulturuttryck. Intrycket efter våra samtal med barnen och ungdomarna är att deras engagemang beror mycket på om det finns någon förälder, lärare eller vän som har introducerat dem till någon aktivitet. Men även att det finns tillgång till en plats att vara på och inspiration. I skolan är den enskilda lärarens engagemang viktig. Men ett stort problem i skolan är att även om man får möjligheten att prova på olika aktiviteter är det alldeles för lite tid schemalagt till kultur, att det inte är integrerad i all undervisning utan kläms in i mån av tid och är lågt prioriterat. De berättar också att det är ofta dåliga pedagoger i konst och kulturämnen och att även då man ska skapa själv är aktiviteterna styrta från läraren.

På fritiden är sport huvudaktiviteten för många. Att det är så berodde på att där finns det största utbudet, menade flera. Musik kommer på andra plats som aktivitet på fritiden men många berättade om att vänta i flera år på att komma in på den lokala musikskolan. Utöver sport och musik var det inte mycket annat som många kände till. Flera spelade datorspel hemma eller hos varandra, var med kompisar och hängde på stan. Men vi träffade också dem som var aktiva i någon förening, flera som var aktiva i Ung Kultur Möts som arbetar med kultur arrangemang för ungdomar och de som hemma målade, spelade musik eller teater.

Många gånger kunde ett engagemang i någon aktivitet bli dyrt, avgifter, hyra av lokaler kostade för mycket tyckte de flesta. Som ungdom har man inte egna inkomster och därför tyckte de att det borde vara subventionerat. Det är generellt så att det upplevs att det är ont om platser att vara på som ungdom i regionen. Här kan man delvis se en skillnad mellan storstad och mindre orter men även inom storstaden kan det finnas stora skillnader mellan olika stadsdelar inom en stad.

Här följer ett utdrag av barnens och ungdomarnas diskussioner, om aktiviteter i skolan och på fritiden:

Skolan: De ritar bara färdigt den bild som man håller på med och det är inte så kul...

Vi hade en riktig konstnär som bild lärare. Han var riktigt duktig på att rita. Det var jätteroligt. Vi fick göra så mycket olika saker. Innan hade vi haft en riktig dålig som gjorde militärövningar med oss innan lektionen började. Då fick vi mest sitta och rita lite men nu blev det mer som en lektion av det. Andra lärare som man ber om hjälp, de ritar bara färdigt den bild som man håller på med och det är inte så kul.

Det är alldeles för lite, nu kommer vi att ha bild 8 gånger den här terminen. Jag tycker inte att jag har fått lära mig grunderna i teckning. Jag skulle vilja lära mig om hur man ritar på olika sätt i olika kulturer. Hur man uttrycker sig, det skulle vara roligt att veta mer om.

Om lärarna säger jobba helt själv, då kan man sätta sig själv och sitta och rita eller klippa. Men annars uppmuntrar de inte oss att jobba estetiskt.

Man hinner ju testa en del olika saker i skolan men inte så att man hinner fastna för det. Man gör lite hursomhelst men det går så snabbt så man hinner inte fastna för det typ, en timme där. Spela gitarr en timme, det var ju kul så men det var inget som jag fastnade för. Så nästa lektion då är det bas och vi har typ en bas och det är 24 elever i en klass så vi har fortfarande inte lärt oss hur man spelar på bas eller trummor.

Man lär sig bättre om man får göra en redovisning på ett annat sätt, typ spela upp den heliga Birgitta och Martin Luther, än att bara stå och rabbla. Då får man den kicken både av att stå på scenen och lär sig mer och alla kommer ihåg bättre än om bara någon står och babblar.

Vi målar en del på skolan. Vi har bild en gång i veckan men det brukar aldrig bli. Vår lärare tycker inte så bra om bild. Men vi klipper och klistrar en del och nu ska vi göra serietidningar som vi ritar för hand.

Vi brukar inte få skriva dikter i skolan. Det får vi göra för lite. Vi får lära oss att skriva brev till kommunen. Jag vill inte skriva stora berättelser i skolan men gärna små berättelser. Eller bara att få skriva vad man vill. Jag känner att det är väldigt styrt att det här och det här ska ni skriva. Det är ingen som säger att ni kan få välja om ni vill. Att få göra något för sin egen skull. Någon gång ibland kunde man få göra det man själv vill.

Kultur grejer kan uppfattas som flummigt, för att det inte alltid finns tydliga ramar. Kultur är liksom 'på skoj' och resten av skolarbetet ses som på allvar.

I syslöjden så får vi oftast en och samma uppgift som alla skall göra. Det är inte så att man pratar om

eget skapande och design, form och mode och sådant. Men det är lite olika, ibland kan man sy det man vill”

Fritid: Sporter, det är lätt att hitta. Kultur är svårare, svårare att komma in i...

Det finns så mycket olika sorter av sporter, så det är lätt att hitta. Kultur är svårare, svårare att komma in i.

Alla gör nästan någon sport, vi sportar, mycket fotboll är det ju. Man tar det som finns typ.

Istället för att vara på fritidsgården åker man hem eller så spelar man fotboll, annars drar många till stan och hänger, på nordstan eller centralen... för det finns inga direkt bra ställen att vara på. Man sitter på golvet på centralen men blir bortkörda. Jag tror att människor blir rädda.

Mest leker jag. Jag leker med storebrorsan, lego, dinosaurier men vi är mest ute och hoppar på studsmattan. Och så spelar jag fotboll en gång i veckan.

När musikskolan kommer hit spelar de i gymnasalen och på förskolan i matsalen och i ett annat klassrum. Vi får anmälningsblanketter som alla i hela skolan får som vi får fylla i men det kostar.

Jag fick stå i kö i tre år till musikskolan innan jag kom in på bas. När de kommer tre år senare då har man ju glömt av det.

På musikskolan får man vänta länge, jag stod 2, 5 år. Men jag hade spelat gitarr privat så då kom jag lättare in. Och om man spelar ett instrument redan kommer man in på ett till lättare.

Jag har pratat med Vänersborgs musikskola, men det är kanske mitt eget fel att jag inte kommit in. Man får väl ringa och vara lite på. Det är ju många som ringer och söker och de har inte hur många platser som helst.

Det är ganska långa köer för de vanliga instrumenten. Jag vet inte hur långa. Men det finns ju en möjlighet. Vill man och är beredd att kämpa för det så finns det.

Musik i allmänhet håller jag på med, ja vad ska man annars göra? Det finns liksom inget mer att göra. Jag tycker att det är jättekul med musik men det hade varit roligt att göra något annat också. Jag tycker att det är kul att filma och ta kort och så och hålla på med media mer.

Det är det att vara med och anordna, det är det som är roligt i UKM. Det är mycket en upplevelse och man ser vad som pågår. Att få med dans, musik och eldshow.

Det roligaste var när jag var på Dream Hack, det är ett LAN, världens största LAN. 6000 pers, jag var med för två år sedan. Det var från torsdag till söndag. Det var det roligaste jag gjort någon gång men jag är bara 15 år så det kanske inte säger så mycket. Om ni hade varit där hade ni också tyckt att det var roligt. Hela känslan och stämningen och lukten, det luktar mest svett och Cola, det var mest killar men det ökar med tjejer för varje år. Det kanske var 500 tjejer förra året då.

Inflytande?

De flesta unga som vi har talat med upplever inte att de har möjlighet att påverka sina möjligheter till att utöva kultur varken i skolan eller på fritiden. De har inte heller verktyg för påverkan och uppmuntras inte heller till att påverka sin situation.

Men det finns också goda exempel. Exempel där ungas delaktighet har tagits på allvar. Vi har bla talat med representanter från Göteborgs Ungdomsfullmäktige som är mycket positiva till det bemötande som de fått av vuxna och deras möjligheter att vara med och påverka aktiviteter i kommunen. Den stora majoriteten av de vi har talat med är positiv till att ta mer ansvar och få mer inflytande men trycker på att det måste också finnas ett verkligt intresse från de vuxna annars fungerar det inte.

Här följer ett utdrag från ungdomarnas diskussioner:

Det skall vara lika mycket värt att tycka något oavsett om man är ung eller gammal...

Det skall vara lika mycket värt att tycka något oavsett om man är ung eller gammal. I Vara Konserthus är det typ attityden vi vet vad som händer, vi är vuxna och vet bättre. Man blir utkörd när det skall vara konserter, det stör deras image. Elever fick inte hänga ut sina bilder för det var inte bra/fint nog.

Jag tycker att man har chans att påverka. Kanske inte tillräckligt men det finns stor chans. Det finns chans att påverka men många vuxna dömer efter utseendet.

Politiker de måste hela tiden oro sig över om de ska bli omvalda eller inte. De vill inte rösta på någonting som många tycker är skrämmande och farligt som graffiti. Jag tycker att de ska ge det en chans först och främst. Det är svårt att se vad unga vill ha för att som vuxen har man en annan synsätt på saker och ting. Man värderar olika saker.

Att ungdomar är aktiva och själv skapar en kultur är inte uppmuntrat. Man får knappt använda lokaler, sätta upp grejer på väggarna osv. Väggarna hos oss är byggda för att kunna sätta upp grejer men vi får inte. Dom vill skapa en ungdomskultur på sina vuxenvillkor och det går ju inte, det säger sig självt.

Elevrådet får tycka till, men det känns ganska meningslöst ofta. Dom frågar vilken soffa tycker ni om? Då har de redan valt ut två som vi får välja mellan. Och så säger vi den ena och sedan blir det den andra för att de kommit på något som inte passar med den andra.

Men dom vuxna måste vara engagerade själva. Annars så är det ju ingen annan som tycker att det är kul heller. Det måste vara äkta från de vuxnas sida.

Det är lätt att få tag i nummer och sånt till politiker i kommunen, men det är inte ofta de svarar. Eller lyssnar.

Det känns att de vuxna lyssnar på vad vi säger. Det är inte säkert att det blir av. För vi har ju inte jättemycket pengar. Men de tar upp och pratar om det. Sen är det många frivilliga som hjälper till och skänker pengar och hjälper till och så.

Det finns möjligheter att påverka om bara man tar tag i det. Jag är sån att jag inte vill ta tag i sånt själv. Man vill gärna ha stöd. Annars blir man själv och man blir ett bekymmer.

Borås ungdomsråd har funnits två och halvt år. Första året hände det inte så mycket, det gick åt till att få till rutiner om möten och sånt. Det är ju ingen som suttit i ett ungdomsråd innan. Det har tagit mycket tid att bara få in någon tradition. Det händer grejer men det är inte så att man kan se resultat.

De som representerar klasserna i elevråden blir nästan dit tvingade. De vill inte gå dit. Då tar de ju inte upp saker med klassen. De är ganska ointresserade. Det är ganska tråkigt. Så är det på vår skola också. Man måste välja en eller två representanter från varje klass och då sitter alla och hoppas att de inte ska bli valda. Man går dit för att slippa lektion typ.

Borås ungdomsråd har funnits två och halvt år. Första året hände det inte så mycket, det gick åt till att få till rutiner om möten och sånt. Det är ju ingen som suttit i ett ungdomsråd innan. Det har tagit mycket tid att bara få in någon tradition. Det händer grejer men det är inte så att man kan se resultat.

Lika möjligheter?

Lika möjligheter och tillgänglighet till olika aktiviteter kan se lite olika ut, det kan handla om avstånd, om kön, ekonomi, information, en plats att gå till och om att inte känna sig välkommen på en plats. Många tyckte att det var svårt att få information om olika aktiviteter. Att det kan vara svårt att hitta till rätt ställe själv. Vi diskuterade också att vissa aktiviteter är könsbundna. Flera menade att idag så är det ändå lättare för tjejer att göra det som var traditionellt killaktiviteter såsom spela fotboll, boxas, spela trummor etc. men att det fortfarande är svårt för killar att dansa, rida och andra tjejestämplade aktiviteter.

Det är generellt ont om mötesplatser för barn och ungdomar och på en del offentliga platser och institutioner var det många ungdomar som kände att de blir bemötta på sätt att de ofta inte känner sig välkomna. Ungdomar från riksgymnasiet i Göteborg berättade hur svårt det är att hitta aktiviteter som inte bara är tillsammans med andra som har funktionshinder och på Kannebäcksgymnasiet berättade de hur jobbigt det kan vara när T-slingor och annan utrustning oftast inte fungerar när de ska på konsert eller bio.

Västrafik får inte många lovord från barn och ungdomar som ofta känner sig begränsade för att de inte har möjlighet att ta sig till och från en aktivitet. Ekonomi är ett annat hinder, alla har inte föräldrar som kan betala och ungdomar har sällan en egen inkomst.

Här beskriver barnen och ungdomarna om brist på information, om att inte känna sig välkommen, om könsskillnader, om brist på platser, pengar och vad man tycker om kollektivtrafiken.

Du kan ju alltid börja att leta på gula sidorna...

Jag mejlade en gubbe på nöjesfrågor också och skrev att jag var nitton år och sitter i rullstol och undrar vad det finns för ställen att gå ut på och ta en drink. Hans svar var "du kan ju alltid börja att leta på gula sidorna".

Vi vet inget. Jag har ingen aning om vad det finns information. Det finns inte. Man vet bara det som någon kompis säger eller berättar om vad som händer.

Jag har gått in på Göteborgs kommuns hemsida och mejlat någon person om handikappfrågor, om uteställen, men det hade personen ingen aning om. Om jag var tysk turist som sitter i rullstol och vill gå ut, vart ska jag gå då? "Jag vet inte", var svaret.

Det finns möjlighet att göra olika aktiviteter men jag tror inte att det är så tydligt hur man ska gå tillväga. Det är mycket upp till dig själv att söka upp det som du vill. Det är svårt att få information, det borde synas mer.

Bättre information behövs. Nu är det mer en slump, man kanske halkar in på ett bananskal och sedan får man reda på massor. Tex sockerbruket, det är ju inte så många som öppnar bara dörren och säger hej vad gör ni" Det är inte så lätt att hitta rätt.

Vad gör ni här, är ni verkligen intresserade av konst?

Jag och en kompis var på konstmuseet, vi gick in gratis, och när vi kom in där kollade han i kassan jättekonstigt på oss. Typ, vad gör ni här, är ni verkligen intresserade av konst? Det kändes lite, tror folk inte det om dagens ungdomar eller.

Här i kulturhuset, när man kommer till biblioteket känns det ibland som att vissa äldre bland personalen kollar snett på en. Och i vissa teatervärldar, de kollar liksom "du är ungdom och kan inte bete dig". Det är tråkigt. Men samtidigt finns det ju vettiga personer också.

Diskriminerad har man känt om man går till nåt ställe och så känner man att dom inte vill ha en här, så är det ofta. Att man ska vara på ett visst sätt.

Är det så att killar verkligen inte tycker om att rida?

Jag rider och där finns det verkligen inga killar. Är det så att killar verkligen inte tycker om att rida? Jag har läst att det finns ett ställe där det finns ridning bara för killar

Det är ok för en tjej att vara lite killig men det är inte ok för en kille att vara lite tjejjig. Killar är mer fördömande. Man har ingen chans. Om man dansar och är kille då blir man kallad för bög.

Vi är många som inte kan gå och bada, nu när det är blandat tjejer och killar på badet. Jag skulle vilja att det fanns typ någon tid - bara en timma eller så - som endast var för tjejer på simhallen.

På en fritidsgård som jag känner till där finns det en innefotbollslokal och det är bara killar som spelar så det är bara killar som är där på den fritidsgården. Så det beror på hur fritidsgården är utformad. Jag tror att det är så för att man måste ge tjejer plats också. 80 % av alla dem som går på fritidsgårdar är killar... tjejerna känner sig inte hemma.

Det finns ingenstans att vara...

Vi får inte vara inne på oden och inte på resecentrum, alla ställen som är uppvärmda, biblioteken, alla ställen som är öppna för allmänheten har vissa folk gjort att vi inte får vara på. Man får inte vara på biblioteken om man är ungdom i grupp. Om vi går in en och en då kommer vi in men om man går dit fem, sex stycken för att sätta sig för att det är kallt då blir vi utslängda bara för att vi var ungdomar, tonåringar, vad har vi gjort? Men de har tagit bort bänkarna därutanför, de har börjat patrullera utanför rese centrum, de har vakter i oden i månader nu. Det finns ingenstans att vara. Man vad ska man göra det är ju inte så att man kan ta hem åtta stycken personer och vara hemma hos sig och trängas på 4 kvadrat och se på en film eller någonting varje kväll.

Konserthuset används liksom inte till oss elever. Det känns inte så välkomnande. Man blir utkörd om det är typ konferenser och sånt.

Det finns för få replokaler. Det är långa köer för att komma in på t ex Medborgarskolan, Rockborgen eller Vårdhemmet.

Sen exempelvis har jag letat efter gym och jag har gått på tre-fyra olika gym för att kolla men då har det alltid varit att de har ingen handikapptoalett eller maskinerna är två meter långa så man kan inte nå dem eller så. Men nu verkar det som att jag har hittat ett.

Idag möts man någonstans och så går man runt hela stan och så är det inget med det. Det är väldigt ont om mötesplatser.

När man rider då är det inte blandat och inte i andra sporter heller. Visst kan man spela tennis i någon så att säga "normal" förening, det skulle man säkert kunna, men då är det ändå att handikappade spelare för sig och de för sig. Det har jag upplevt i alla fall. Jag tror att de flesta är för sig. Det kan vara bra med lokaler som är anpassade men aktiviteter ska inte vara för sig. Det ska vara integrerat.

Det finns ingen sportaktivitet som är integrerad. Pingis har jag för mig. Jag har för mig att någon har sagt att han spelar med stående, vanliga också.

Man skulle kunna rida ihop. Jag kan ju inte använda benen som andra ryttare gör, men det ska ju inte vara någon skillnad. Jag kan rida på samma sätt ändå. Jag kanske behöver lite extra hjälp ibland men det ska ju inte hindra att man kan vara i samma grupp.

Det är inte alltid så lätt att säga att man behöver sitta på en viss plats på teatern för att höra. Och så kan man säga till att de ska sätta på en T-slinga om de har en. Men det är inte alla som har en T-slinga. Och även om de har det är det inte säkert att den funkar. Sist på stadsteatern funkade den inte. Den måste vara inställd ordentligt annars blir det en massa brus eller att det är för högt ljud och det blir jättejobbigt. Och när det inte funkar blir det en sådan stor besvikelse. Det känns djupare.

Många är rädda för att gå dit för att man vet vilka som hänger där. Men det är inte bara invandrarkillar det är även svenskar. Såna som man får höra från sina föräldrar att såna får du inte umgås med. Men fritidsgården borde vara en mötesplats mellan olika människor och grupper.

Det borde nästan vara gratis...

Man får tänka på att vi ungdomar inte har så mycket pengar. Det borde nästan vara gratis. Nätverket var en studio där man kunde spela in. Så kunde man skapa nåt sånt här. Så vore det jätte bra. Det hade varit bra om Studieförbundet skulle få replokaler."

Pengar är hindret. Man måste förstå att det är ungdomar utan en fast inkomst. 100 kr i månaden tycker jag är en gräns för en replokal.

Kollektivtrafiken är urkass...

Kollektivtrafiken är urkass. Det går en sista buss halv sex, så då blir det bara typ jaha, det var den konserten eller den kvällen med kompisar. Det är alltid typ mamma kan du... På söndagar kommer man ingenstans alls.

Vi skulle ta oss härifrån till stan, till Nordstan. Då var vi tvungna att ta fyra separata vagnar. För att det inte finns plats. Den första fick åka tjugo minuter innan, den andra fick åka tjugo minuter efter och så. Det finns ingen spontanitet. Det kan vara att två rullstolsbundna är för mycket om det är barnvagnar och så. Då får man organisera sig och den första får åka en halvtimme innan och så.

Tänk om det hade funnits bättre bussar, eller en tunnelbana som går varje kvart. Nu går inga bussar på helger, nu får man betala någon för att köra in en till Vara på kvällen.

Det är skit dåligt. Man kan inte ta sig någonstans. Jag har cyklat någon gång men skulle jag gå hem skulle det typ ta 5 timmar för jag bor i Smetofta.

Sammanfattning

En reflektion efter vårens samtal med barn och ungdomar är att situationen i Västra Götaland i stort sätt speglar de resultat som kom fram i den statliga utredningen 2006 kring barn och ungdomskultur i landet. Det ser lite olika ut. Då vi har träffat barn och ungdomar har vi även pratat med vuxna som på något sätt arbetar med barn och ungdomar. Många gånger har vi träffat de eldsjälar som brinner för barn och ungdomskultur och sett resultaten av deras engagemang. Det finns många små, bra kultur föreningar och projekt och det finns flera engagerade lärare som försöker att bjuda in kultur till skolan. Arrangörsstödet från Västra Götalandsregionen har bidragit till bättre tillgång till kultur för en del. Men den övervägande majoritet av de barn och ungdomar som vi har träffat har inte alls tillgång till kultur i någon stor utsträckning varken att ta del av eller att själva utöva. Anledningarna till att de inte har det är varierande det kan vara praktiska problem i form av brist på pengar och lokaler. Det kan vara avstånd och dåligt fungerande kollektiv trafik. Det kan vara brist på utbud om du har särskilda krav på utrustning. Det kan vara antingen brist på ett segregerat utbud, att inte få lov att bara vara tjejer om man har ett behov för det eller för segregerat i andra fall som ungdomarna på Riksgymnasiet i Göteborg vittnar om.

Men ibland finns kulturen runt hörnet men det är få som hittar dit. Det är inte lika självklart att spela teater, musik, sjunga eller fotografera som det är att spela fotboll. Det är svårt att hitta ett intresse för något som man inte vet så mycket om. Om man inte har föräldrar eller en

engagerad lärare på skolan är det få som själva hittar till kultur aktiviteterna även där de finns. Det finns fördomar om kultur och olika kulturformer och kultur har en åsidosatt position i skolan generellt. Det är få skolor som har kultur som en integrerat del i skolans arbete. Ofta finns det knappt alls. Eleverna är ofta inte delaktiga i beslut som rör skolans kulturutbud eller möjligheterna att utöva kultur inom skolans ramar. Generellt upplever de flesta att de har små möjligheter att påverka aktiviteter i skolan och vilka fritidsaktiviteter som finns i sin närmiljö. Många vittnar om försök till elevråd som inte fungerar där man upplever att besluten redan tagits av lärarna. Många berättar att de inte känner sig välkomna på offentliga platser och institutioner. Men det är klart att även här finns det goda exempel och spännande försök till demokrati. Där har vi träffat engagerade elever som tar ansvar och vill vara med att påverka som inte låter sig nedslås av att demokrati tar tid bara de vet att det de är delaktiga i är på allvar. Dessa möten har varit spännande med ungdomar med bra självkänsla som gärna berättar om sitt engagemang.

Vi som har åkt runt i regionen och pratat med alla dessa barn och ungdomar har fått en del föreställningar bekräftade. Nämligen att barn och ungdomar som är engagerade i kulturaktiviteter, får möjlighet att påverka och ta ansvar för sitt liv och dessutom får tillgång till olika verktyg för att uttrycka sig själv och sina tankar om världen, skaffar sig snabbt en förmåga att orientera sig i samhället och formulera sina tankar. Viktigt i den föränderliga värld vi lever i.

Emma Corkhill

Vi som har arbetat med Ungkulturdialog:

Emma Corkhill

Ibrahim Namro

Sofia Åhrman

För kontakt och mer info om projektet se:

www.ungkulturdialog.se